

Вісник

2022

№ 7-8
(83)

липень-
серпень

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

тема:

**Відбулося
засідання РАУ
1-2 серпня
2022 року**

с. 3

**Делегація
НААУ провела
низку робочих
зустрічей
у Польщі**

с. 7

**Огляд
рішень РАУ
1-2 серпня
2022 року**

с. 9

**Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ
за липень —
серпень
2022 року**

с. 20

ЗАВЖДИ АКТУАЛЬНИЙ

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ: НОТАТКИ З НАГОДИ 165-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Богдан Волошинський, юрист, магістр державного управління, член Національної спілки краєзнавців України, учасник Всеукраїнського Проєкту «Історія адвокатури України» Центру досліджень адвокатури і права НААУ

У рейтингу літературної популярності серед галицько-українських читачів міжвоєнного часу Андрій Чайковський (15 травня 1857 — 2 червня 1935) займав почесне друге місце — після Івана Франка. На його знаменитих історичних повістях виховалося вже кілька поколінь патріотів — борців за культурне й політичне відродження української нації та здобуття незалежної держави, зокрема й українські січові стрільці, учасники боротьби ОУН УПА, дисиденти 1960-х і рухівці 1990-х. Зберігають актуальність його художні й публіцистичні твори також у XXI сторіччі, коли українці знову змушені збройно виборювати своє право на вільне життя в жорсткому поєдинку з рашистськими агресорами. А з нагоди цього річного ювілею вартує нагадати громаді про деякі його не так широко відомі, але не менш знакові й гостро актуальні для нас писання.

Перу А. Чайковського належать два оригінальні мемуарні твори про його особистий досвід участі в збройних конфліктах. Властиво з першого із них — «Споминів з-перед десяти літ» — (опублікованих у 1893 р., про участь автора у придушенні австрійським військом повстання у Боснії) й почалася його літературна праця. А про власну діяльність у визвольних змаганнях доби Західноукраїнської Народної Республіки та про аналіз причин краху ЗУНР він повідомив у «Чорних рядках», написаних у Коломиї. На старті сучасного етапу державного будівництва українцям доцільно було дослухатися його думки про актуальну потребу назавше здолати в собі «наш хворобливий антимілітаризм». А вже з огляду на конечну необхідність розслідувати злочинну недбалість при блокуванні шляхів сполучення на Кримському перешийку, через які в лютому 2022 року агресор безперешкодно вдерся до Херсонщини, маємо згадати й застереження А. Чайковського про потребу корекції поведінки нації в умовах воєнного стану й усунути ще одну шкідливу звичку — «кари гідну поблажливість на народні злочини».

Будучи фаховим правником і провадячи власну адвокатську практику, А. Чайковський ясно бачив потребу оздоровлення австрійської цісарсько-королівської

судової системи і прагнув виховати в середовищі своїх читачів також і свіжі, морально загартовані кадрові сили для оборони народних інтересів у державних правоохоронних органах. Задля цього він створив позитивний образ літературного героя, який твердо і послідовно робить кар'єру справедливого судді, і так була написана повість «З ласки родини», котра вийшла друком у Чернівцях 1911 року. Цікаво, що можна легко віднайти певні паралелі між енергійним адвокатом, народним захисником Євгенієм Рафаловичем з повісті

І. Франка «Перехресні стежки» (опублікованій 1900 р.) і молодим суддею Остапом Копачем, виведеним А. Чайковським у повісті «З ласки родини», оскільки обидва літературні герої щиро прагнуть добитися справедливості правовими інструментами й захистити інтереси галицьких селян в судах. Однак Франковий твір сьогодні є широко знаним, оскільки включений до навчальних програм і за його сюжетом вже у незалежній Україні був знятий популярний серіал Олега Бійми «Пастка», який вийшов на телеекрани 1996 року. А повість «З ласки родини» майже невідома навіть серед вітчизняних літературознавців, бо в післявоєнному часі в Україні жодного разу не перевидавалася (були тільки діаспорні її видання). Та й чомусь тема очищення загрузлих у корупції українських судів, яка в сучасних ЗМІ вже встигла набити оскомину, провідних діячів укрсучліту мало цікавить...

А. Чайковський, який стало перебував в епіцентрі громадського життя, жваво цікавився також процесом опанування українцями штучної мови есперанто, в якій вбачав перспективний засіб налагодження міжнародної комунікації та потужний інформаційний канал для поширення в світі правди про визвольну боротьбу українців. Отже, він теж жваво долучився

до пропагування цієї мови серед галичан і, зокрема, в перемишльському часописі «Український голос» 1922 року опублікував свою статтю «Світова мова будучності. (La esperanto)». Цікаво також, що сам письменник добре володів мовою есперанто: в числі 2 коломийського есперантського часопису «Ukraina Stelo» за 1922 рік було опубліковано його оповідання «Malagrabla renkonto» («Неприємна зустріч») з приміткою в підзаголовку «Переклав на есперанто сам автор». Український оригінал тексту цього оповідання, на жаль, не зберігся. Зазначені статтю й оповідання, до речі, теж не включено до жодного зі збірників творів А. Чайковського і вони залишаються невідомими навіть для дослідників його творчості.

Андрій Чайковський був не лише глибоким і талановитим письменником, улюбленим повістярем галицької молоді, а й дуже діяльним українцем-патріотом, наділеним масштабним осмисленням української історії й сучасності. Тому 165-річний ювілей видатного українця мав би слугувати для нас добрим приводом до пошуків вивчення непізнаних чи призабутих сторінок його багатогранної творчої діяльності та належної переоцінки ролі цієї поважної громадянської постаті в новітній історії України.

ДЕЩО ПРО СВІТ ЗАЦІКАВЛЕНЬ АДВОКАТА КИРИЛА ТРИЛЬОВСЬКОГО

Богдан Волошинський, член Національної спілки краєзнавців України, учасник Проєкту «Історія адвокатури України» Центру досліджень адвокатури і права НААУ

Кирило Трильовський (1864 — 1941), визначний український правник, адвокат, громадсько-політичний і культурно-освітній діяч, а ще й публіцист, журналіст і видавець, відзначався рідкісним енергійним характером, невгамовною допитливістю та широким полем власних творчих зацікавлень. Будучи ерудитом і людиною високої культури, він не тільки чудово вигострив свій публіцистичний талант, а й творив поезію та пісні, зокрема став автором славнозвісного маршу січовиків «Гей, там на горі Січ іде!» А до гурту його друзів і близьких знайомих належало чимало тогочасних митців, літераторів, поліглотів та інтелектуалів.

Доля К. Трильовського тісно пов'язана з покутським містом Коломиєю: тут він завершив свою гімназійну освіту (1881 — 1883), після закінчення правничих студій і складення адвокатського іспиту у 1901

році розпочав власну адвокатську практику, тривалий час мешкав у місті зі своєю сім'єю, врешті тут завершив земний шлях і знайшов місце вічного спочинку на міському цвинтарі Монастирок. Як фаховий адвокат